

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W ŁODZI**

90-051 Łódź, Al. Piłsudskiego 8
Tel. (0-42) 636-36-89, Tel/Fax (0-42) 636-07-12, Tel. Centrala (0-42) 636-72-11, wew. 259
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

Łódź, dnia 9 października 2002r.

RŁO/5003-6/02/AZ

DECYZJA RŁO Nr 21/2002

Na podstawie art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz.1319, ze zm.) po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek "Poly-Eko Plast" S.A. w likwidacji w Pabianicach ul. Lutomska 50, przeciwko Łódzkiemu Zakładowi Energetycznemu S.A. w Łodzi ul. Tuwima 58, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie stwierdza się stosowania przez Łódzki Zakład Energetyczny S.A. praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku dostaw energii elektrycznej poprzez odmowę zwrotu nakładów poniesionych przez Spółdzielnię Produkcyjno-Handlową "Eko-Geminex" w Pabianicach na budowę przyłącza energetycznego średniego napięcia.

Uzasadnienie

Do organu antymonopolowego wystąpiła spółka "Poly-Eko Plast" S.A. w likwidacji w Pabianicach (zwana dalej Wnioskodawcą) z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego w sprawie stosowania przez Łódzki Zakład Energetyczny S.A. w Łodzi (zwany dalej ŁZE) praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku dostaw energii elektrycznej poprzez odmowę dokonania podłączenia Wnioskodawcy do sieci energetycznej oraz odmowę finansowania sieci i urządzeń energetycznych wybudowanych ze środków stanowiących wyłączną własność p. Janusza Aramowicza.

W uzasadnieniu wniosku Wnioskodawca wyjaśnił, że w 1998r. Spółdzielnia "Eko-Geminex" w Pabianicach, w związku z realizacją inwestycji proekologicznej (przetwórstwo odpadów z tworzyw sztucznych) utworzyła spółkę akcyjną "Poly-Eko Plast", w której posiadała (*tajemnica przedsiębiorcy*)% akcji oraz wybudowała z własnych środków finansowych sieć i urządzenia elektryczne mające zapewnić dostawy energii elektrycznej dla uruchamianej inwestycji. Postanowieniem z dnia 31.12.1998r. Sąd Rejonowy w Łodzi XXI Wydział Gospodarczy ogłosił upadłość ww. Spółdzielni "Eko-Geminex". Majątek wchodzący w skład masy upadłości, w tym urządzenia energetyczne nabył w trybie art.113 prawa upadłościowego p. Janusz Aramowicz. Z wyjaśnień Wnioskodawcy wynika, że p. Janusz Aramowicz zdecydował się kontynuować działalność spółki "Poly-Eko Plast" S.A. z jej

dotychczasowym majątkiem , zaś nabyty majątek upadłej Spółdzielni “Eko-Geminex” potraktował jako swój majątek osobisty (k.2).

Wnioskodawca podał, że po wieloletnich ustaleniach co do warunków przyłączenia do sieci energetycznej w dniu 19.12.2000r. wystąpił do ŁZE z wnioskiem o dokonanie przyłączenia do sieci zasilającej. Wnioskodawca spełnił warunki określone przez ŁZE w warunkach zasilania, uiszczył opłaty i podpisał umowę o dostawę energii elektrycznej. Wnioskodawca stwierdził, że ŁZE uchylił się jednak od skutków zawartej umowy bowiem był w błędzie co do prawa własności kabla zasilającego obiektu Wnioskodawcy. ŁZE był przeświadczony , że kabel zasilający obiektu Wnioskodawcy stanowi własność ŁZE, podczas gdy jego właścicielem jest p. Janusz Aramowicz. Z wyjaśnień Wnioskodawcy wynika, że p.Janusz Aramowicz proponował ŁZE odkupienie ww. kabla zasilającego, ale propozycja ta nie została przyjęta. Zdaniem Wnioskodawcy ŁZE odmawiając zakupu spornego kabla chce wymóc na osobie fizycznej rezygnację z prawa własności. Odmawiając zakupu kabla ŁZE naruszył ciężący na nim ustawowy obowiązek finansowania urządzeń energetycznych, a także statutowy obowiązek ponoszenia takich kosztów. W związku z powyższym Wnioskodawca uznał, że zachowanie ŁZE polegające na odmowie sfinansowania kabla zasilającego oraz odmowa dokonania przyłączenia zasilania i dostaw energii elektrycznej stanowi rażące nadużycie prawa.

Zgodnie z ww. wnioskiem w dniu 25.06.2002r. organ antymonopolowy wszczął postępowanie w sprawie nakazania zaniechania przez ŁZE praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez odmowę zwrotu nakładów poniesionych na budowę kabla energetycznego, co mogło stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na wniosek (pismo z dnia 19.07.2002r.) ŁZE podał, że sporny kabel energetyczny w 1996r. z własnych środków wybudowała Spółdzielnia “Eko-Geminex” w Pabianicach i przekazała nieodpłatnie na rzecz ŁZE umową darowizny z dnia 16.12.1996r. Pan Janusz Aramowicz nabył od syndyka masy upadłości Spółdzielni “Eko-Geminex” całe przedsiębiorstwo upadłego i został głównym akcjonariuszem Wnioskodawcy. Pomędzy ŁZE i Wnioskodawcą powstał spór co do tego, czyją własnością jest kabel zasilający obiektu Wnioskodawcy. Wnioskodawca twierdził, że sporny kabel energetyczny jest własnością p. Janusza Aramowicza, a ŁZE że jego. Następstwem tego sporu był brak zgody co do miejsca dostawy energii elektrycznej dla Wnioskodawcy. W tej sytuacji ŁZE uchylił się od skutków prawnych umowy o przyłączenie, powołując się na błąd. ŁZE wezwał Wnioskodawcę do wskazania nowego miejsca przyłączenia i do zawarcia nowej umowy. ŁZE podniósł, że spór ma charakter cywilnoprawny i powinien być przedmiotem rozstrzygnięcia przez sąd powszechny. W związku z powyższym ŁZE odrzucił zarzut nadużywania pozycji dominującej na rynku dostaw energii elektrycznej poprzez odmowę podłączenia do sieci elektroenergetycznej oraz odmowę sfinansowania wybudowanych urządzeń energetycznych jako pozbawiony podstaw faktycznych i prawnych.

Organ antymonopolowy ustalił :

Praktyki monopolistyczne ujawniają się na rynku. Z tego względu punktem wyjścia dla rozstrzygnięcia każdej sprawy jest określenie rynku istotnego w sprawie - rynku relewantnego.

W tej sprawie rynkiem relewantnym jest rynek energii elektrycznej, geograficznie zakreślony przez granice własności sieci energetycznej ŁZE. Na tak wyznaczonym rynku ŁZE zajmuje pozycję dominującą w rozumieniu art.4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z ustaleń organu antymonopolowego wynika, że bezspornym jest fakt, że w 1996r. Spółdzielnia Produkcyjno-Handlowa “Eko-Geminex” w Pabianicach (zwana dalej

Spółdzielnią) z własnych środków finansowych wybudowała przyłącze energetyczne średniego napięcia o długości 4.570 m , w celu zasilania nieruchomości położonej w Pabianicach przy ul. Lutomierskiej 50. Odbiór techniczny i przekazanie do eksploatacji spornej linii energetycznej nastąpił na podstawie protokołu z dnia 14.03.1996r. (k.65 odwrot). W protokole zapisano, że wybudowane przyłącze ma być przekazane na majątek ŁZE. W dniu 16.12.1996r. pomiędzy Spółdzielnią a ŁZE została zawarta umowa, na podstawie której Spółdzielnia przekazała nieodpłatnie wybudowane przyłącze energetyczne na majątek ŁZE (k. 64). W dniu 31.12.1996r. spisano protokół zdawczo-odbiorczy nr PT 365/96, w którym wartość przekazanego przyłącza określono na kwotę 564.000 zł. (k.65). Z materiału dowodowego wynika, że sporne przyłącze zostało zaewidencjonowane w środkach trwałych ŁZE i były od niego odprowadzane odpisy amortyzacyjne (k.80).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 4.10.2000r. Sąd Rejonowy w Łodzi uznał, że ww. umowa z dnia 16.12.1996r. o nieodpłatnym przekazaniu przyłącza na majątek ŁZE jest nieważna (k. 20). Nieważność tej umowy wynikała z niepełnej, a tym samym nieprawidłowej reprezentacji po stronie Spółdzielni.

W 1998r. Spółdzielnia rozpoczęła realizację inwestycji proekologicznej, polegającą na przetwórstwie odpadów z tworzyw sztucznych. W tym celu utworzyła spółkę pod firmą "Poly-Eko Plast" S.A., będącą Wnioskodawcą w tej sprawie.

Postanowieniem z dnia 31.12.1998r. Sąd Rejonowy w Łodzi ogłosił upadłość Spółdzielni. Na podstawie aktu notarialnego z dnia 18.10.1999r. całe upadłe przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ kc nabył p. Janusz Aramowicz. W ten sposób p. Janusz Aramowicz przejął na własność majątek upadłej Spółdzielni oraz przysługujące jej prawa majątkowe.

Po zmianie właściciela Wnioskodawca z własnych środków nie prowadził już inwestycji związanych ze spornym przyłączem energetycznym. ŁZE potwierdził, że nie wydawał Wnioskodawcy żadnych warunków technicznych na dalszą budowę lub rozbudowę urządzeń energetycznych wybudowanych w 1996r. przez Spółdzielnię (k.80).

W dniu 19.12.2000r. Wnioskodawca złożył do ŁZE wnioski o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej ŁZE, a w dniu 22.01.2001r. strony zawarły umowę o przyłączenie (k.14), określając w § 2 pkt 3 i 4 miejsce dostawy energii elektrycznej. Z materiału dowodowego wynika, że ŁZE uchylił się od skutków prawnych zawartej umowy uzasadniając swoją decyzję roszczeniami p. Janusza Aramowicza w sprawie wykupu przez ŁZE spornego przyłącza energetycznego. W związku z tym, że powstał spór co do granic własności sieci energetycznej ŁZE wezwał Wnioskodawcę do wskazania nowego miejsca przyłączenia do sieci energetycznej (k.22.23).

W międzyczasie p. Janusz Aramowicz wystąpił do sądu powszechnego przeciwko ŁZE o zapłatę kwoty 564.000 zł tytułem zwrotu nakładów poniesionych na budowę przyłącza energetycznego. Wyrokiem z dnia 22.01.2002r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo p. Janusza Aramowicza (k.49). Od wyroku tego wniósł apelację p. Janusz Aramowicz.

Z materiału dowodowego wynika, że obiekty Wnioskodawcy nie posiadają zasilania w energię elektryczną. Za pomocą linii napowietrznej zasilana jest natomiast inna działka stanowiąca własność p. Janusza Aramowicza znajdująca się pod tym samym adresem co obiekty Wnioskodawcy tj. przy ul. Lutomierskiej 50 w Pabianicach. Zasilanie tej działki odbywa się na podstawie umowy z dnia 17.01.2002r. o tymczasowe przyłączenie do sieci elektroenergetycznej ŁZE zawartej z p. Januszem Aramowiczem (k.55 i 81).

Organ antymonopolowy zważył :

Art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje za praktykę monopolistyczną nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców.

ŁZE na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej posiada pozycję dominującą, co zostało wcześniej wykazane. Fakt posiadania pozycji dominującej nie stanowi jednak naruszenia

przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zakazane jest natomiast nadużywanie tej pozycji.

Zanim jednak organ antymonopolowy zbadał fakt nadużycia przez ŁZE pozycji dominującej na rynku dostaw energii elektrycznej, w pierwszej kolejności rozważył, czy zachowanie ŁZE narusza interes publicznoprawny, a więc czy działaniami ŁZE dotknięty został szerszy krąg uczestników rynku, względnie czy działania ŁZE wywołują inne niekorzystne zjawiska na rynku. Zgodnie bowiem z treścią art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów “ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”. Wszystkie więc rozważania muszą być prowadzone w kontekście funkcjonowania rynku gospodarczego, a nie sytuacji pojedynczego przedsiębiorcy.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wykazał, aby ŁZE w opisany we wniosku sposób traktował szerszy krąg uczestników rynku, względnie że działania ŁZE polegające na odmowie zwrotu Wnioskodawcy nakładów poniesionych na budowę przyłącza wywołały niekorzystne zjawiska na rynku. Wręcz przeciwnie organ antymonopolowy stwierdza, że w ciągu ostatnich dwóch lat nie prowadził przeciwko ŁZE postępowania antymonopolowego i nie wydał decyzji w podobnej sprawie jak zgłoszona przez Wnioskodawcę. Stało się to możliwe dzięki prowadzonym z urzędu przez organ antymonopolowy postępowaniom, w trakcie których szczegółowej analizie poddano zapisy umów jakie ŁZE zawiera z odbiorcami energii elektrycznej, w tym umów o przyłączenie do sieci energetycznej. Efektem działań organu antymonopolowego było wycofanie przez ŁZE z ww. umów wszystkich zapisów, które mogłyby prowadzić do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dzięki temu spadła ilość skarg na działania ŁZE dotyczące rozliczania kosztów inwestycji energetycznych. Ostatnia decyzja zakazująca ŁZE nadużywania pozycji dominującej na rynku w podobnej sprawie została wydana w dniu 26.10.1999r.

Faktu naruszenia przez ŁZE interesu publicznoprawnego nie wykazał też Wnioskodawca (k.37).

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 29.05.2001r. sygn.akt I CKN 1217/98) i utrwalonego już poglądu Sądu Antymonopolowego wynika, że celem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie jest ochrona prywatnoprawnego (indywidualnego) interesu przedsiębiorcy. W ocenie organu antymonopolowego rozpatrywana sprawa w istocie dotyczy sporu prywatnoprawnego pomiędzy Wnioskodawcą a ŁZE. Ustalenia organu antymonopolowego potwierdziły, że spór pomiędzy stronami zasadza się na nieuregulowanej kwestii prawa własności do spornego przyłącza energetycznego. Sporu tego nie jest jednak władny rozstrzygnąć organ antymonopolowy. Byłoby to niedopuszczalne i sprzeczne z prawem, nawet gdyby było niezbędne dla oceny zachowań ŁZE w zakresie stosowania praktyki monopolistycznej.

Niezależnie od powyższego organ antymonopolowy nie mógłby wydać decyzji nakazującej ŁZE zaniechania stosowania praktyki monopolistycznej z uwagi na przedawnienie. Zgodnie bowiem z art. 93 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania upłynął rok. Według organu antymonopolowego w tym stanie faktycznym bieg terminu do wszczęcia postępowania rozpoczął się najpóźniej w dacie ostatecznego odbioru przyłącza energetycznego, co miało miejsce w dniu 31 grudnia 1996r. Skoro prawo do żądania wszczęcia postępowania antymonopolowego powstało w grudniu 1996r. to Spółdzielnia mogła skutecznie domagać się jego wszczęcia tylko do końca 1997r. W tym stanie rzeczy wniosek Wnioskodawcy, który jest następcą prawnym Spółdzielni, złożony w dniu 25 czerwca 2002r. należy uznać za spóźniony.

Ustalone fakty potwierdziły, że ŁZE nie można postawić zarzutu naruszenia zakazu określonego w art.8 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i w związku z tym orzeka się jak w sentencji.

Od decyzji przysługuje stronom odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego , w terminie 14 dni od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury

Iwona Bielska

Otrzymują :

1. POLY-EKO PLAST S.A.
w likwidacji
ul. Lutomińska 50
Pabianice 95-200
2. Łódzki Zakład Energetyczny S.A.
ul. Tuwima 58
Łódź 90-950